

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye „Javaslat a határokon átnyúló európai együttműködési csoportosulás (HEECS) felállítására vonatkozó európai parlamenti és tanácsi rendeletre”

COM(2004) 496 final – 2004/0168 (COD)

(2005/C 255/15)

2004. november 8-án az Európai Unió Tanácsa úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

Az EGSZB ide vonatkozó munkáival megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2005. március 18-án elfogadta véleményét (előadó: Michel NOLLET).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. április 6–7-én tartott 416. plenáris ülésén (a 2005. április 6-i ülésen) a következő véleményt 118 igen szavazattal, 2 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta.

1. Bevezetés

1.1 2004 május 1-jén új fejezet kezdődött Európa történetében.

1.2 Hosszú előkészületek után tíz új ország csatlakozott az Európai Unió már meglévő tizenöt tagállamához. Ez új lehetőségeket és új távlatokat jelent a fejlődés szempontjából. Hatékonyáguk növelése érdekében az Európai Unió intézményeinek közelebb kell kerülniük a polgárokhoz, a helyi, a regionális és a közösségi élethez. Ehhez elengedhetetlen, hogy nagyobb figyelmet fordítsunk a közösségi jogalkotás minőségére.

1.3 A határokon átnyúló együttműködés új jogi eszközének bevezetése ennek következtében elsődleges jelentőséggel bír ennek a párbeszédnek az elmélyítésében és újabb kihívást jelent, amelynek meg kell felelnünk.

1.4 Az Európai Bizottság 2004. július 14-én javaslatot fogadott el öt új rendeletre a 2007-2013-as időszakra vonatkozóan a strukturális alapok és eszközök aktualizálása céljából. Ezek között található egy új rendeletjavaslat is a határokon átnyúló európai együttműködési csoportosulás (HEECS) létrehozására.

1.5 Az Európai Bizottság számára a HECS pragmatikus választ jelent a tagállamok által támasztott igényekre. Fakultatív és választható eszközt kínál a határmenti ügyek közös intézésére hivatott struktúra létrehozására.

1.6 Az Európai Bizottság nem kívánja kétségbe vonni a tagállamokra átruházott hatásköröket. Ez utóbbiak felelősek a strukturális alapok felhasználásáért.

1.7 A tények ismeretében az Európai Bizottság nem kívánja a megállapodást minden részletében kidolgozni. A résztvevőkre bízta, hogy kidolgozzák saját szabályzatukat.

1.8 Az Európai Bizottság lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy ennél tovább is menjenek. A HECS fakultatív jellegű.

1.9 Az Európai Bizottságnak (a szóban forgó véleménytervezet megszerkesztésének időpontjában) még az EGSZB rendelkezésére kell bocsátania egy kiegészítő feljegyzést a jogi aspektusokra vonatkozólag.

1.10 Az Európai Bizottság az új eszköz (HEECS) segítségével tudatosan nem kívánt szabályozni más pénzügyi aspektusokat. A HECS a választása szerinti tagállam adórendszerét fogja alapul venni.

1.11 Az Európai Bizottság nem keresi a harmonizáció lehetőségét és megerősíti, hogy nem kíván ennél részletesebb rendeletet alkotni. *Bár az adórendszerek harmonizációja nem került említésre az EGSZB munkacsoportján belüli viták alkalmával, az Európai Bizottság ezen álláspontja nem felel meg az irányítás egyszerűsítésével kapcsolatos törekvéseknek.*

1.12 Az Európai Bizottság nem kívánta elvégezni a tagállamok feladatait, és hangsúlyozza, hogy a HECS a szubszidiaritás eszköze és a jövőben is az marad.

1.13 Az Európai Bizottság eddigi tapasztalatai alapján úgy véli, hogy részletekbe menő modell kidolgozása nem lehetséges.

1.14 Az Európai Bizottság véleménye szerint a civil szervezetek nem működhetnek hatóságként.

1.15 Az Európai Bizottság tehát csupán a minimális keretről gondoskodott. Példának okáért az egyetemek is lehetnek kedvezményezettek.

1.16 Az Európai Bizottság megerősíti annak lehetőségét, hogy a HECS-t igénybe nem vevők is lehetnek a strukturális alapok kedvezményezettjei.

1.17 Az Európai Bizottság úgy véli, hogy a határokon átnyúló európai együttműködési csoportosulás (HEECS) felállításáról szóló rendeletjavaslat nagy előnye, hogy 2007-től alkalmazható lesz anélkül is, hogy meg kellene várni a tagállamok jogszabályainak esetleges felülvizsgálatát.

1.18 A Régiók Bizottsága 2004. november 18-án általánosságban pozitív véleményt fogalmazott meg és néhány módosítást javasolt, köztük első helyen a következőt: a Régiók Bizottsága javasolja az új jogi eszköz nevének megváltoztatását határokon átnyúló európai együttműködési csoportosulásról (HEECS) transzeurópai együttműködés európai szövetségére (TEESZ). A Régiók Bizottsága szerint ez a név azt a lehetséges szerepet is kifejezi, amelyet az új jogi eszköz a transznacionális és régióközi együttműködésben játszhat, a rendeletjavaslat 1.e) cikkének megfelelően.

2. Általános észrevételek

2.1 Az EGSZB megismerkedett a határokon átnyúló európai együttműködési csoportosulás (illetve a Régiók Bizottságának javaslata szerint transzeurópai együttműködés szövetsége – TEESZ) felállítására vonatkozó rendeletre tett javaslattal.

2.2 Az EGSZB egyetért a határokon átnyúló európai együttműködési csoportosulás (HEECS) felállítására vonatkozó európai parlamenti és tanácsi rendeletre tett javaslattal és az abban megfogalmazott célokkal.

2.3 Az EGSZB tudomásul veszi az Európai Bizottság érveit, főként a HEECS felállításának nem kötelező voltával kapcsolatban.

2.3.1 A HEECS nagyban megkönnyítheti a határokon átnyúló együttműködést, például a pénzforgalom tekintetében.

2.3.2 A HEECS különböző partnereket érinthet több országon belül. Mivel az Európai Közösség az új tagállamok csatlakozása óta a korábbihoz képest több szárazföldi és tengeri határral rendelkezik, elő kell segíteni a Közösségen belüli régióközi együttműködés megerősödését.

2.3.3 A HEECS nem korlátozó jellegű és nem állja útját előrehaladottabb együttműködési megállapodások megkötésének. A HEECS nem helyettesíti az euróregiót.

2.4 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság kezdeményezését egy új, az együttműködést megkönnyítő jogi eszköz létrehozására. Ezek a kiegészítő rendelkezések megkönnyítik a tényleges együttműködést, de hiányzik az egyértelműbb szabályozás a szociális partnerek és a civil társadalom egyéb érintett szervezeteinek részvételével kapcsolatban a nyomon követési megállapodásokban.

2.5 Másrészt a szabályozás jogi alapja nem egyértelmű. Szükséges lenne az ERFA (18. cikk) és a HEECSZ közötti kapcsolat tisztázására, főként, ha a tagállamok a HEECS-re ruházzák át az irányítás felelősségét.

2.6 Az EGSZB meg kívánja vizsgálni, hogy az irányítás megtervezésével, az ellenőrzéssel és a megvalósítással kapcsolatos követelmények lehetővé teszik-e a tagállamok számára, hogy hatékonyan együttműködjenek, és hogy okuljanak az Interreg programok tapasztalataiból. A 2007–2013 között bevezetésre kerülő tervezési és dokumentációs eljárásokat a polgárok, a szociális partnerek és a civil társadalom egyéb érintett szervezetei részvételének növelésére kellene felhasználni. Ezért időben ki kell dolgozni az operatív programok nyilvánossá tételére vonatkozó végrehajtási szabályozást (12/6.d) cikk).

2.7 Az EGSZB úgy véli, hogy a HEECS mindenképpen hasznos eszköz a határokon átnyúló együttműködés elmélyítésére és megoldást jelenthet több nemzeti szintű nehézség megoldására.

2.8 Az EGSZB mindazonáltal kétségeit fejezi ki a HEECS elismertetésével kapcsolatban, a pénzügyi eljárások és a nemzeti irányító hatóságok vonatkozásában.

2.9 A strukturális alapok fontos szerepet játszhatnak a fejlesztésben részt vevők végrehajtási stratégiájának előmozdításában, ha abba az érintett polgárok lehető legnagyobb tömegét bevonják. A fejlesztésben részt vevők alatt a helyi és regionális gazdasági és társadalmi szereplők értendők. Hasznos lenne, ha az utóbbiak érdemben részt vehetnének a HEECS létrehozásában.

2.10 Az EGSZB lényegi kérdésnek tekinti a határokon átnyúló együttműködést. Az Európai Bizottságnak (akkor is, ha a HEECS fakultatív jellegű) modellt kellene felkínálnia az érintett résztvevők számára. Ennek a modellnek nem a leendő HEECS-ekre erőszakolt további kényszerként kellene működnie, hanem mintaként kellene szolgálnia a helyes gyakorlatra és alapként a HEECS-ek felállítására.

2.11 Az EGSZB kiemeli, hogy egy lényeges pont nem kerül kifejtésre a rendeletjavaslatban. Ez a pénzügyi irányítás kérdése. A HEECS-ről szóló rendeletben tisztázni kellene az európai alapok irányításának kérdéseit.

2.12 Ez a tisztázás nem kérdőjelezi meg a tagállamok pénzügyi felelősségével kapcsolatban már elfogadott szabályokat. Azonban ha a HEECS célja az egyszerűsítés, akkor rugalmasabb eljárásokat kellene javasolni a pénzügyi elszámolások indoklásával és kezelésével kapcsolatban.

3. Külön megjegyzések

3.1 Az EGSZB az említett kérdések tisztázása érdekében a következő módosításokat javasolja:

3.1.1 1. cikk, 3. pont:

A HE ECS célja a tagállamok, valamint a regionális és helyi önkormányzatok, a gazdasági és társadalmi szereplők és a civil társadalom egyéb érintett szervezeteinek határokon átnyúló együttműködésének megkönnyítése és elősegítése, a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megerősítésének érdekében.

3.1.2 2. cikk:

A HE ECS állhat tagállamokból, valamint regionális és helyi önkormányzatokból vagy más helyi szervekből, illetve gazdasági és társadalmi szereplőkből, és a civil társadalom egyéb érintett szervezeteiből, a továbbiak során „tagokból”.

3.1.3 4. cikk, 5. pont:

Az adóharmonizáció kidolgozásáig a megállapodásban meghatározásra kerül az értelmezéssel és végrehajtással kapcsolatban alkalmazandó jog, figyelembe véve az uniós rendeleteket és a tagállamok közötti kétoldalú adóügyi megállapodásokat is.

Az Európai Bizottságnak pontosítania kellene ezeket a szempontokat.

3.1.4 5. cikk:

A személyzeti kérdésekben szigorúan ragaszkodni kell a működési hely (vagy helyek) figyelembe vételéhez, az uniós rendeletekhez és az alkalmazható szociális és adóügyi jogszabályokhoz.

4. Következtetések

4.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a HE ECS szükséges eszköz, valamint hogy a jobb kommunikáció és megértés érdekében az Európai Bizottság részéről szükség lenne egy technikai és jogi keretprogram kidolgozására. Fontos elkülöníteni két alapfogalmat: egyrészt a jogi, másrészt a stratégiai aspektusokat.

4.2 Az EGSZB valódi koherenciára törekszik azoknak nehézségeknek a leküzdése érdekében, amelyekkel a tagállamoknak, a regionális és helyi önkormányzatoknak kell szembenézniük, amikor határokon átnyúló, transznacionális és régiók közti együttműködést szeretnének kialakítani és sikerre vinni az eltérő nemzeti jogszabályok és eljárások keretein belül.

Brüsszel, 2005. április 6.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Anne-Marie SIGMUND
